

UNESCO Introopgaver

Kultur og værdier

Introopgaver

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Formålet.....	4
Samtalekort	5
Til underviseren om opgaven	5
Maslows behovspyramide	6
Til underviseren om opgaven	7
Definition af Maslows behovspyramide	7
Dine og mine værdier	9
Til underviseren om opgaven	9
Indskoling:	9
Øvelse 2:	9
Mellemtrin:.....	10
Øvelse 2:	11
Øvelse 3:	11
Øvelse 4:	11
Udskoling:	12
Øvelse 1:	12
Øvelse 2:	12
Øvelse 3:	13
Hvad er kultur?	14
En tidskapsel.....	14
En ny tradition.....	14
Tegn dine værdier.....	15

Opgave - Hvad betyder værdier?	16
Opgave 1 - Højdepunkt i dit liv.....	17
Opgave 2 – Hvad gør dig vred eller frustreret?.....	17
Opgave 3 – Kompliment.....	17

Formålet

Introopgaverne har til formål at gøre eleverne bevidste om deres egen situation i verden. Med en bevidsthed om hvem de selv er, er det tydeligere at og lettere, at sætte sig i andres sted og situationer. Opgaverne varierer i længde. Vi opfordrer til at læse dem igennem her først, og derefter udvælge hvilke opgaver der passer bedst til jer.

Samtalekort

Her er fire sæt samtalekort. Hvis I deler jer i fire grupper, kan I tage et sæt hver. Opgaven er at skiftes til at trække et kort og besvare det spørgsmål der står på det. Nogle af dem kan føles som meget store spørgsmål, men hvert kort har et par hjælpespørgsmål, som måske er lettere at gå til. Du behøver ikke svare meget personligt, det er helt i orden at se på tingene lidt udefra. Når en person svarer, skal de andre lytte og må efter svaret kun komme med opfølgende spørgsmål. Når I synes I er kommet rundt om spørgsmålet på kortet, kan den næste trække et kort og svare på det. Husk at være åbne for andres meninger og holdninger. Opgaven er færdig når den afsatte tid er gået.

Til underviseren om opgaven

Samtalekortene har til formål at starte en dialog imellem eleverne, hvor de skal forholde sig til sig selv som menneske. Deres egen og andres påvirkning af deres egen væren og ageren i verden.

Spørgsmålene kan også anvendes som inspiration for eleverne i forbindelse med udfærdigelse af skriftlige opgaver eller indtænkes som refleksionsopgave.

Kortene er som udgangspunkt tiltænkt en bred målgruppe. Det betyder, at enkelte spørgsmål kan være svære for de yngste elever. Derfor kan man, ud fra kendskab til elevernes kompetencer, udvælge spørgsmål der passer ind i sammenhængen.

Det læringsmæssige udbytte af samtalekortene kan ofte øges, hvis eleverne støttes og udfordres af en facilitator, der stiller opfølgende og uddybende spørgsmål undervejs. På den måde vil eleverne ikke blot danne deres aktuelle forståelse for sammenhænge, men vil få inspiration til nye måder at anskue disse på. Det er oplagt at facilitatoren er læreren, men i de større klasser, kan man overveje at give denne rolle til en elev.

Man behøver ikke sidde rundt om et bord eller i normal klasseopstilling for at spille.

- Placer f.eks. kortene i midten af en rundkreds. Skiftevis kan eleverne nu læse et kort højt, og I kan sammen forholde jer til spørgsmålet.
- Placer kortene rundt i lokalet, og lad eleverne gå hen til de spørgsmål de helst vil tale om.
- Lav en Walk & Talk, hvor eleverne to og to har fået et par kort med på turen de skal forholde sig til.

Eksempler på Samtalekort

- *Er du et godt menneske?*
 - *Hvad gør nogen til et godt menneske?*
 - *Hvem synes du er et godt menneske, og hvorfor?*
- *Hvad betyder håb?*
 - *Hvad er dit håb for verden?*
 - *Hvad håber du for dit liv?*
- *Hvad er kærlighed?*
 - *Hvordan viser man kærlighed til andre?*
 - *Hvad er/betyder kærlighed for dig?*
- *Hvilke værdier har du?*
 - *Hvad gør dig glad?*
 - *Hvad/hvem betyder noget for dig?*
- *Hvad kan religion?*
 - *Hvad bidrager religion med?*
 - *Hvorfor kan religion være vigtig for nogen?*

Maslows behovspyramide

Hvad der er vigtigt for nogle, er en selvfølge for andre. Men nogle livsvilkår må nødvendigvis være opfyldt, før andre kan opnås. Behovet for de nyeste, smarte sneaks, er jo nok ligegyldigt hvis man ikke har et sted at sove.

- Find flaget frem og bred det ud på et bord. Det er Maslows behovspyramide. Den

nederste del dækker over de helt basale behov for mennesket. Uden disse kunne vi slet eksistere. I toppen er behov som er lettest at opnå når alle de andre er mere eller mindre på plads. Tag en samtale om disse behov og måske også om det giver mening at inddele menneskets behov på denne måde.

- Læg pyramideflaget ud på et bord og fordel kortene mellem jer. Derefter skiftes I til at placere et kort, der hvor I mener det skal ligge/hvilket behov det dækker. Nogle ord/illustrationer er to sider af samme behov.
- Er der nogle placeringer I er uenige i?
- Efter hele forløbet/åbningen af kassen, kan man prøve at lægge behovene ud for dem der bor i det pågældende region/land som kassen refererer til.

Til underviseren om opgaven

Arbejdet med Maslows behovspyramide har til formål at oplyse eleverne om hvordan deres behov i livet kan kategoriseres.

Opgaven er som udgangspunkt tiltænkt en bred målgruppe. Det betyder, at enkelte ting kan være svære for de yngste elever at placere. Derfor kan man, ud fra kendskab til elevernes kompetencer, udvælge kategorier/behov der passer ind i sammenhængen.

Opgaven kan både udføres i små grupper eller i plenum på klassen.

- Diskutér de forskellige niveauer i Maslows behovspyramide og stil evt. spørgsmålet: Er denne rangordning af behov universel?

Der er mange ligheder mellem mennesker og mange forskelle. Hvad der er vigtigt for nogle, er en selvfølge for andre. Men nogle livsvilkår må nødvendigvis være opfyldt, før andre kan opnås. En persons behov for nye smarte *sneaks*, er ligegyldigt hvis man ikke har et sted at sove.

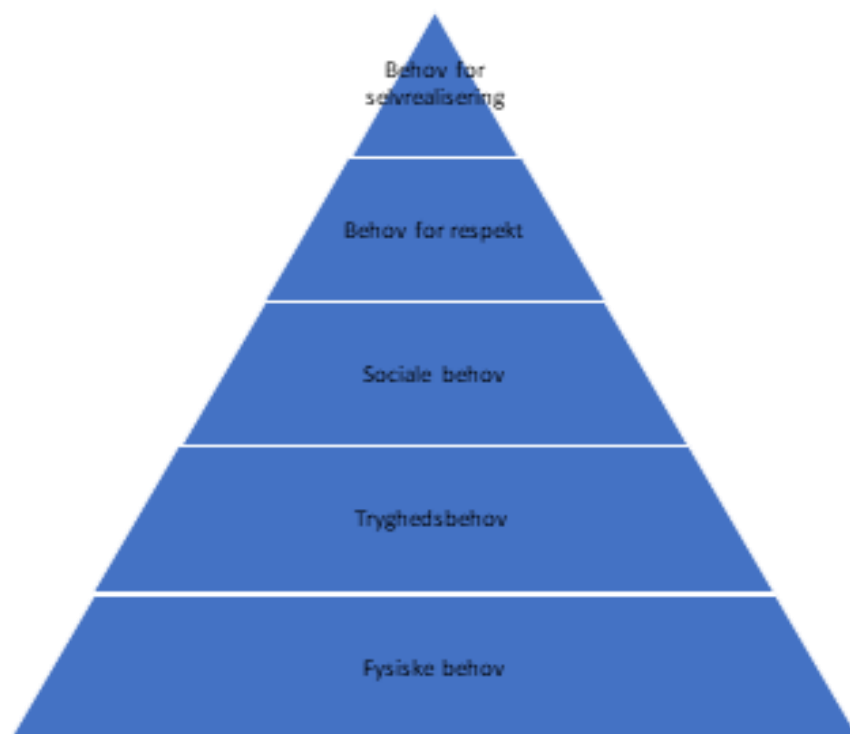
Definition af Maslows behovspyramide¹

Behovspyramiden viser en rangordning af menneskets behov. De nederste behov i pyramiden skal være opfyldt, før mennesket bekymrer sig om de øvre behov i

¹ Kilder: <https://re-ad.dk/maslows-behovspyramide/> & https://denstoredanske.lex.dk/Abraham_Maslow

pyramiden. Dette betyder for eksempel, at man skal have de fysiske, grundlæggende behov dækket, før behov om at blive respekteret af andre bliver et behov man prioriterer.

- Fysiske behov: De behov som skal sikre din overlevelse, for eksempel søvn, mad og drikke.
- Tryghedsbehov: Behovet for at være i sikkerhed og at din hverdag og sundhed ikke er truet, enten af konflikt, sygdom eller mangel på penge.
- Sociale behov: Behovet for at være social, f.eks. at have venner, familie og partnerskaber, hvor man mærker tilknytning, omsorg, og kærlighed.
- Behov for respekt: Behovet for at blive anerkendt af andre og være stolt af sig selv. Dette dækker bl.a. over selvrespekt og respekt for andre.
- Behov for selvrealisering: Behovet for at blive den bedste udgave af sig selv, hvor man kan træne sine evner og blive bedre til nye ting.

Dine og mine værdier

Til underviseren om opgaven

Formålet med denne opgave, er at give eleverne mulighed for at reflektere over egne værdier. Dernæst at sætte deres værdier i perspektiv i forhold til andres. Dét at blive bevidst om egne værdier kan føre til en bevidsthed om hvad og hvem du som menneske skal bruge energien på.

Indskoling:

Øvelse 1:

Start med at finde ud af hvad ordet værdi egentlig betyder? I kan i fællesskab komme frem til begreber som (måske eleverne har andre værdier):

- Fællesskab
- Venskab
- Respekt
- Hjælpsom
- Klogskab
- Kærlighed
- Taknemlighed

Du kan som facilitator spørge eleverne:

- Hvornår bliver du glad?
- Hvem gør dig glad?
- Hvorfor bliver du glad når ...?
- Hvad gør du for at gøre andre glade?

Øvelse 2:

Udskriv tegnerammen (Se nederst i dokumentet her) til eleverne, og lad dem tegne deres 3 vigtigste værdier. Lad dem præsentere deres værdier for resten af klassen. Hæng evt. elevernes værdier op i klassen.

Opgaven kan udvides og laves som interview. Lad eleverne interviewe hinanden to og to, og lad dem derefter tegne hinandens værdier. Herefter kan I overveje at interviewerens også skal præsentere den interviewedes værdier for resten af klassen.

Mellemtrin:

Øvelse 1:

Start med at finde ud af hvad ordet værdi egentlig betyder, herunder hvorfor det er vigtigt at have værdier? I kan i fællesskab komme frem til begreber som (måske eleverne har andre værdier):

- Fællesskab
- Venskab
- Respekt
- Hjælpsom
- Klogskab
- Kærlighed
- Taknemlighed
- Tillid
- Nysgerrig
- Ærlig

Du kan som facilitator spørge eleverne:

- Hvornår bliver du glad?
- Hvem gør dig glad?
- Eller hvad gør dig ked af det?
- Hvorfor bliver du glad når ...?
- Hvad gør du for at gøre andre glade?
- Hvilken forskel vil du allerhelst gøre i verden?
- Hvad giver dig en oplevelse af virkelig at være dig?

Øvelse 2:

Udskriv tegnerammen til eleverne, og lad dem tegne deres 3 vigtigste værdier. Lad dem præsentere deres værdier for resten af klassen. Hæng evt. elevernes værdier op i klassen.

Opgaven kan udvides og laves som interview. Lad eleverne interviewe hinanden to og to, og lad dem derefter tegne hinandens værdier. Herefter kan I overveje at interviewerens også skal præsentere den interviewedes værdier for resten af klassen.

Øvelse 3:

Opdel klassen i grupper af 4. Fordel rollerne, Fotograf, instruktør/interviewer og 2 deltagere der skal interviews og filmes.

Inden optagelserne skal gruppen have lavet et manuskript. Det er en god ide, at de i gruppen som minimum har skrevet spørgsmålene ned til instruktøren/intervieweren.

Efter optagelserne af interviewet kan I overveje at bruge tid på redigering.

Se dem sammen på klassen.

Optagelserne har det formål, at få mange af eleverne til at diskutere/sige noget om værdiers betydning for dem selv og andre.

Opgaven kan udvides, i form af at interviewe andre på skolen eller familiemedlemmer om værdier. Grupperne kan også få tildelt en bestemt værdi, I er kommet frem til i klassen, og lade deltagerne diskutere denne ene værdi.

Øvelse 4:

Udvælg genstande fra kassen, og læg dem foran eleverne. Lad nu eleverne lege 'kender du typen'.

Hvilke værdier har personen der bruger disse genstande i sin hverdag?

Hvis de valgte genstande er hverdagsting kan du som facilitator overveje først at snakke med eleverne om:

- Alderen på personen der bruger dem
- Hvad laver personen der bruger dem?
- Hvad bruger personen sine penge på?
- Er personen religiøs?
- Laver personen sport?
- Hvad spiser personen?
- Går personen op i sit udseende?
- Hvordan bor personen?

Lad eleverne reflektere over følgende spørgsmål:

- Hvad tror I er vigtigt for personerne?
- Hvad gør personen glad?
- Hvilke værdier har en person fra ...?
- Hvordan er værdierne anderledes fra jeres?
- Hvilke værdier har I måske tilfælles?
- Hvad er kultur?
- Hvordan spiller kulturen en rolle i forhold til vores værdier?

Udskoling:

Øvelse 1:

Opgaven her er en læse og skrive opgave. Opgaven kan ses nederst i dokumentet her. Teksten handler om hvad værdier egentlig er, og hvilken betydning det kan have for mennesker. Selve opgaven er en skriveopgave, hvor eleverne skal tage udgangspunkt i deres eget liv.

Øvelse 2:

Opdel klassen i grupper af 4. Fordel rollerne, Fotograf, instruktør/interviewer og 2 deltagere der skal interviews og filmes.

Inden optagelserne skal gruppen have lavet et manuskript. Det er en god ide, at de i gruppen som minimum har skrevet spørgsmålene ned til instruktøren/intervieweren.

Efter optagelserne af interviewet kan I overveje at bruge tid på redigering.

Se dem sammen på klassen.

Optagelserne har det formål, at få mange af eleverne til at diskutere/sige noget om værdiers betydning for dem selv og andre.

Opgaven kan udvides, i form af at interviewe andre på skolen eller familiemedlemmer om værdier. Grupperne kan også få tildelt en bestemt værdi, I er kommet frem til i klassen, og lad deltagerne diskutere om denne ene værdi.

Øvelse 3:

Udvælg genstande fra kassen, og læg dem foran eleverne. Lad nu eleverne lege 'kender du typen'.

Hvilke værdier har personen der bruger disse genstande i sin hverdag?

Hvis de valgte genstande er hverdagsting kan du som facilitator overveje først at snakke med eleverne om:

- Alderen på personen der bruger dem
- Hvad laver personen der bruger dem?
- Hvad bruger personen sine penge på?
- Er personen religiøs?
- Laver personen sport?
- Hvad spiser personen?
- Går personen op i sit udseende?
- Hvordan bor personen?

Lad eleverne reflektere over følgende spørgsmål:

- Hvad tror I er vigtigt for personerne?
- Hvad gør personen glad?
- Hvilke værdier har en person fra ...?
- Hvordan er værdierne anderledes fra jeres?
- Hvilke værdier har I måske tilfælles?
- Hvad er kultur?
- Hvordan spiller kulturen en rolle i forhold til vores værdier?

Hvad er kultur?

Se vores lille film om kulturbegrebet.

En tidskapsel

Del klassen op i grupper á to eller tre. Hver gruppe får fem minutter til at lave en liste over ting der definerer vores tid.

Herefter skrives alle buddene op og der laves en liste på fem - ti tidstypiske ting (alle tingene bør kunne være i en mindre, tætsluttende kasse).

- Find ud af om I har nogle af disse ting, der kan undværes og medbring dem til tidskapslen.

Hver gruppe/elev skriver nu et kort brev om deres hverdag og liv, som lægges i kapslen.

Bevæbnet med spader finder I et egnet sted til kapslen og graver den ned til eftertiden (behold evt. et sæt koordinater i klassen).

En ny tradition

Tag en diskussion på klassen om noget I gerne vil lave sammen. Der er få kriterier der skal opfyldes:

- Aktiviteten må ikke vare mere end fem minutter.
- Alle skal have mulighed for at komme med forslag til aktiviteten.
- Aktiviteten skal beslattes demokratisk.

Hvornår bliver noget en tradition? I løbet af de tre uger i har UNESCO-kassen i klassen, kan i evt. starte eller slutte med at udføre jeres tradition i hver lektion. Til sidst i forløbet tages denne tradition op til diskussion. Hvad gav traditionen jer? Blev den overholdt? Tilpassede I den undervejs? Har traditionen givet jer noget nyt som klasse?

Tegn dine værdier

1

2

3

Opgave - Hvad betyder værdier?

Hvad er værdier, og har alle mennesker værdier? Helt kort sagt, er dine værdier kernen af, hvem du er og hvem du ønsker at være. Værdier er, hvad der grundlæggende betyder noget for dig. Værdier kan være et parameter der kan hjælpe til at vælge. Et valg om hvad og hvem du vil bruge din tid og energi på. Et parameter om livskvalitet.

Værdier kan afspejles i alt, lige fra dine holdninger til politik, økologi, bæredygtighed, til beslutninger om uddannelse- og karrierevalg eller familiestruktur og adfærd. En bevidsthed om dine værdier kan gøre dig bedre til at "sige nej", fordi du på samme tid får øje på, hvad du "siger ja" til værdimæssigt.

Værdier styrer dine valg gennem livet som en ledestjerne, og kan fungere som din indre GPS der guider dig mod det, som er vigtig for dig. Og ja! Vi har alle værdier, uanset alder, køn og hvilken kultur vi kommer fra. Det er ikke alle mennesker der er bevidste om deres værdier, men vi lever alle vores liv ud fra nogle værdisæt.

Hvor kommer værdierne så fra? Mennesket er et flokdyr, og derfor har værdier en afgørende betydning for menneskets overlevelse. Værdierne hjælper os med kommunikere, og forene os efter interesser, behov og adfærd. Chancerne for at få dækket et behov bliver større, og vi bliver ikke udstødt af flokken. Faktisk mener nogle forskere, at værdier dannes gennem kombination af genetisk arv og det sociale miljø.

Undersøgelser peger på, at personlighed, sociale og kulturelle påvirkninger danner vores værdier i 5-12 års alderen. Værdierne du vokser op med i din familie, har stor betydning for, hvilke værdier, du som voksen selv lever efter.

Psykologen Shalom Schwartz har identificeret 56 værdier. Spørgsmålet er om der findes flere, da vores sprog er fyldt med synonymer? Et menneske kan have *spænding* som en del af sit værdisæt, og for en anden vil *eventyrlyst* dække følelsen bedre.

Spænding kan for et menneske betyde ekstremsport og fart. For en anden kan det betyde en ferie i Thailand eller dét at skulle lave et oplæg foran andre. Så selvom du, kan have samme værdi som en fra din klasse, kan der være knyttet forskellige handlinger til dem.

På samme måde kan dine handlinger og mål afspejle flere forskellige værdier. Hvis du f.eks. føler spænding ved at rejse til Thailand, kan det være at du også får dækket værdier som nysgerrighed og tolerance. Der er altså stor sandsynlighed for, at vores handlinger dækker over flere værdier på en gang.

Det er nyttigt at kende til sine værdier, men det kan være svært at identificere dem. Nedenfor finder du øvelser der forhåbentlig kan hjælpe dig til at udforske hvilke værdier du har.

Opgave 1 - Højdepunkt i dit liv.

Beskriv et højdepunkt i dit liv. Et tidspunkt uden tanke for tid og sted, nogle kalder dem for "perfekte øjeblikke". Tænk på et tidspunkt, der kan haft et glimt af lykke. Når du beskriver højdepunktet, er det vigtigt at du også tænker på; Hvad der begejstrede dig? Hvad var vigtigt ved det, der skete?

Opgave 2 – Hvad gør dig vred eller frustreret?

I situationer hvor du oplever vrede eller frustration, kan det betyde, at der er noget eller nogen der overskrider én eller flere af dine værdier.

Tænk på flere situationer, hvor du er blevet rasende, frustreret eller vred. Skriv dem ned som korte sætninger, og i punktform.

Opgave 3 – Kompliment

Beskriv det største compliment, du nogensinde har fået. Fortæl hvem du fik complimentet af, og hvad det betyder for dig.

Find en makker og lav følgende opgave sammen:

En af jer starter med at læse de tre beskrivelser højt. Den anden har til opgave at lytte, og finde frem til hvilke værdier personen har. Herefter bytter I.